MUSEOVIRASTO

TIEDOKSI

HYVINKÄÄN KALKKIKALLIO
Muistio muinaisjäännösalueen maastokatselmuksesta 2.11.2004

Kävin 2.11.2004 Hyvinkään Kalkkikalliolla (ns. Ridasjärven kalkkilouhos) rakennusarkkitehti Matti Kyyrön yhteydenoton johdosta, joka koski alueella tehtyjä raskaita metsätöitä. Alueen kalkinpolton historiaa tutkinut Kyyrö toimi maastossa oppaana.

Kalkkikallio on merkittävä historiallinen kalkkilouhos, jonka toiminta ulottuu vähintään 1500-luvulle. Perimätiedon mukaan sieltä saatua kalkkia on käytetty Hämeen linnan sekä Hattulan ja Hollolan kirkkojen muurauksessa. 1700-luvun asiakirjalähteiden perusteella Kalkkikalliosta on louhittu kalkkia Hämeen linnan rakennustöihin ja kaikkialle muuallekin Hämeeseen. Louhoksen toiminta on loppunut 1800-luvun puolivälin paikkeilla. 1930-luvulla kallioita tiedetään käytetyn huvipaikkana. Kohde on tunnettu muinaisjäännöksenä jo pitkään. Kalkkikallion laki ja osa länsi- ja pohjoisrinteestä ovat on Palopuron–Ridasjärven osayleiskaavassa (v. 2000) muinaismuistoaluetta (SM).

Mäen laella on nähtävissä iso louhoskuoppa ja suuren, hevosenkengänmuotoisen kalkkiuunin pohja. Niiden ympäristössä on myös pienempiä louhoksia sekä kumpareita, jotka saattavat sisältää uunien jäännöksiä tai jätekiveä. Oletettavasti alueella on sijainnut myös rakennuksia; Kyyrö oli havainnut aiemmin tiilimurskaa maaperässä lakialueella.

Metsänhoitoyhdistys on hakannut vuonna 2003 Kalkkikallion länsirinteellä ja laella kasvaneen vanhan kuusimetsän. Kuluvana vuonna (ilmeisesti syyskuussa) avohakkuualue oli laikutettu isoilla metsäkoneilla, mikä oli tullut länsirinteen maanomistajalle Aira Huumoselle yllätyksenä. Märässä maassa ajaneiden koneiden tekemät urat ovat jopa puolen metrin syvyisiä, ja muokkauksen yhteydessä maasta on noussut runsaasti kivenkappaleita, mahdollisesti louhintajätettä. Nähtävästi maanmuokkausta on tapahtunut osittain myös SM-alueella.

Maanmuokkaustoimenpiteet eivät ole koskeneet mäen laella olevia louhoskuoppia ja suurta kalkkiuunia ja niiden välitöntä ympäristöä. On kuitenkin oletettavaa, että louhokseen liittyviä, mäen rinteillä ja lakialueella sijainneita huomaamattomampia rakenteita kuten pienempien uunien pohjia ja rakennusten jäännöksiä on saattanut vahingoittua tai tuhoutua metsätöiden yhteydessä. Lisäksi avohakkuu ja etenkin maanmuokkaus ovat aiheuttaneet pahan maisemavaurion, joka mm. alentaa kohteen nähtävyysarvoa.

Helsingissä 25.11.2004,

Marianna Niukkanen, tutkija

Liitteet: Peruskarttaote ja valokuva
Ote Hyvinkään Palopuron–Ridasjärven osayleiskaavasta

Tiedoksi: ~~Uudenmaan ympäristökeskus~~
Helsingin kaupunginmuseo
Keski-Uudenmaan metsänhoitoyhdistys ry
Matti Kyyrö, Aira Huumonen, Pentti Pietarila

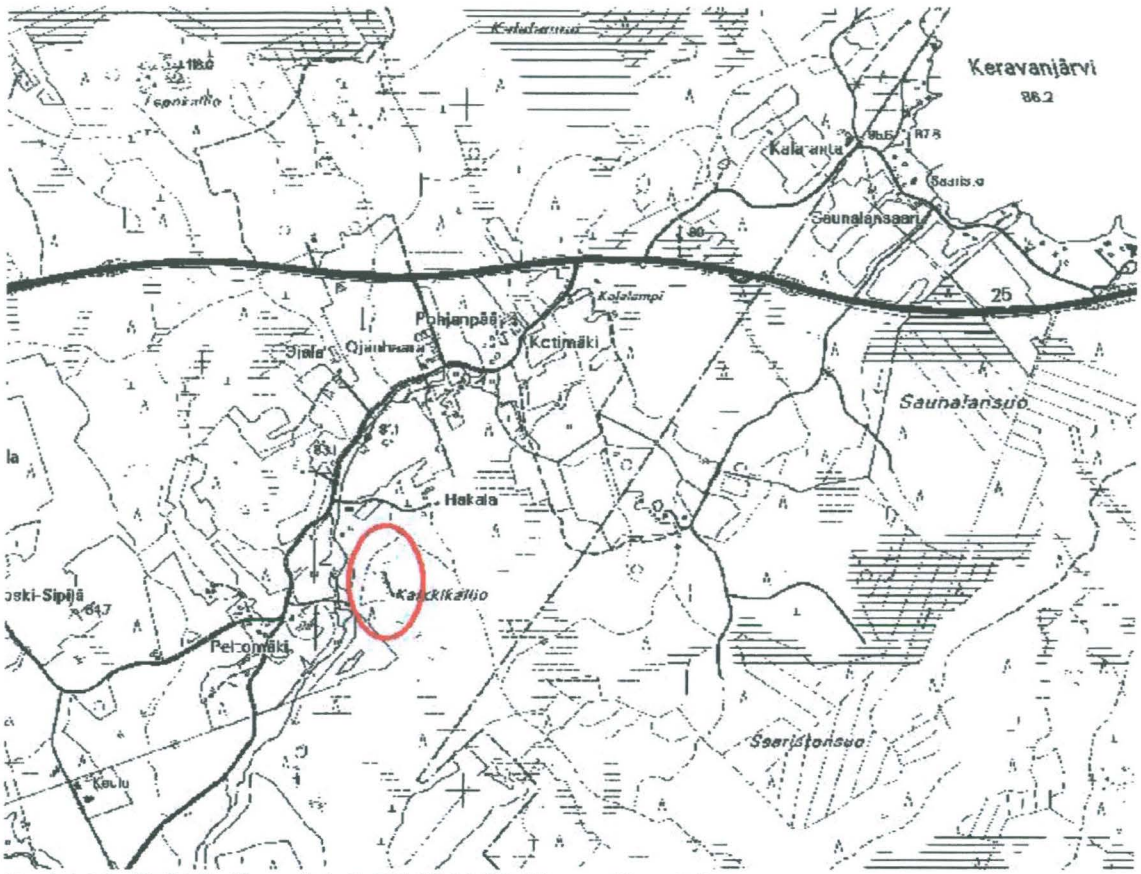

Hyvinkään Kalkkikallion sijainti. PK 2044 05, Maanmittauslaitos.

Hyvinkään Kalkkikallion länsirinne avohakkuun ja maanmuokkauksen jäljiltä 2.11.2004.
(Kuva M. Niukkanen, Museovirasto)

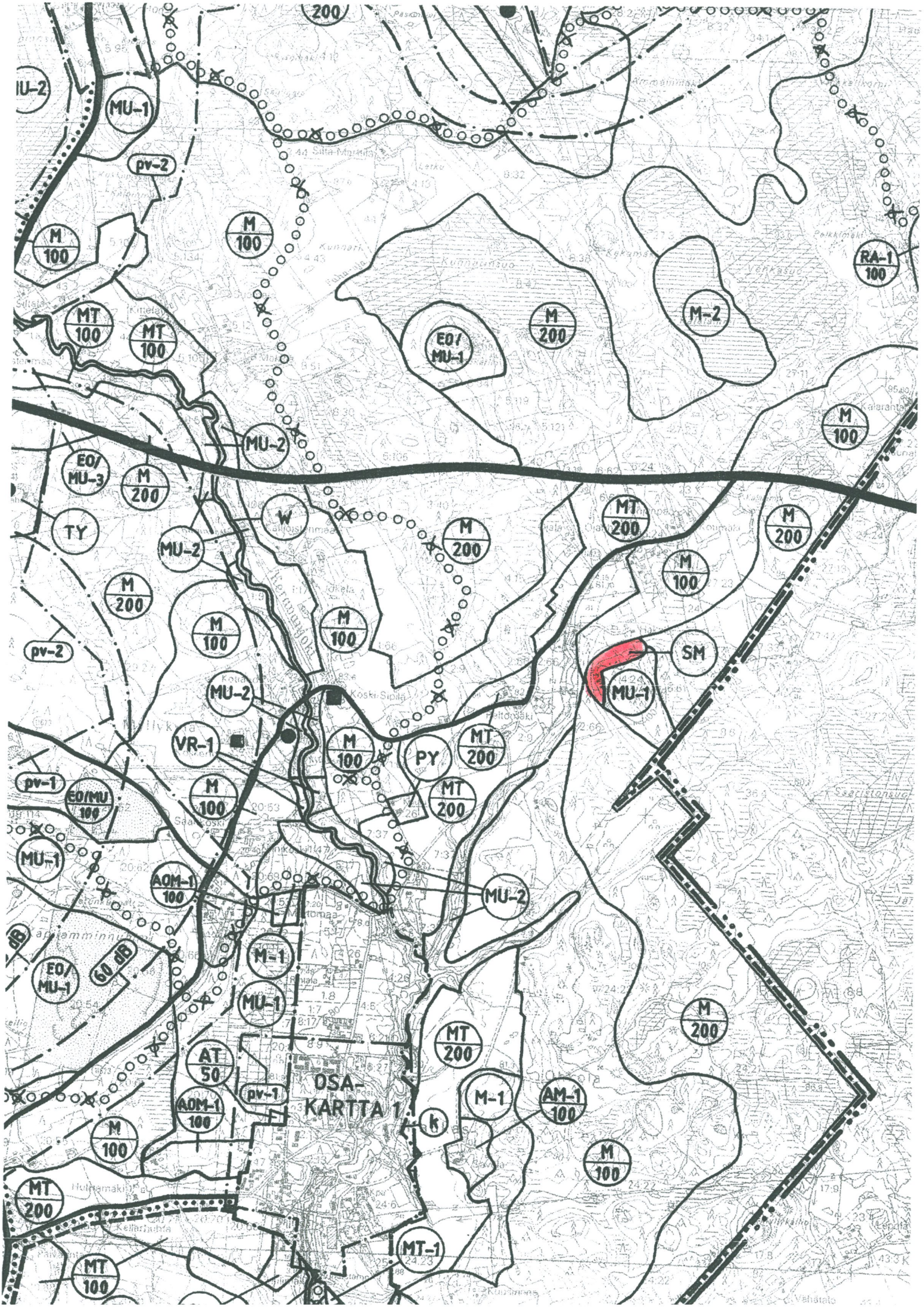
200
MU-2
MU-1
pv-2
M 100
M 100
MT 100
MT 100
EO/ MU-1
M 200
M-2
RA-1 100
M 100
MU-2
EO/ MU-3
M 200
TY
W
MU-2
M 200
MT 200
M 200
M 100
M 200
M 100
M 100
pv-2
SM
MU-1
MU-2
VR-1
M 100
PY
MT 200
pv-1
EO/MU 100
M 100
MT 200
MU-1
AOM-1 100
MU-2
M-1
EO/ MU-1
60 dB
MU-1
M 200
MT 200
AT 50
pv-1
OSA-
KARTTA 1
M-1
AM-1 100
AOM-1 100
k
M 100
M 100
MT 200
MT-1
MT 100